

MER INFORMATION

Hela rapporten samt regionens självvärdering finns på www.oecd.org.
Den finns även på www.samverkan.kau.se.

Den expertgrupp från OECD som granskat Värmland har bestått av:

Professor Frans van Vught, University of Twente, Nederländerna
Professor Steve Garlick, University of the Sunshine Coast, Australien
Professor Lars Nordström, Göteborgs universitet, Sverige
Richard Yelland, Head of Division, OECD EDU/EMI

Den värmländska styrgruppen:

Per Eiritz ordf, tidigare VD Metso Paper
Per Eriksson generaldirektör VINNOVA
Susanne Andersson programansvarig VINNOVA
Malin Ryttberg, handläggare vid Utbildnings- och kulturdepartementet
Christer Svahn, regiondirektör Region Värmland
Sture Hermansson, bitr. länsråd, Länsstyrelsen i Värmland
Anna Sandborgh, kommundirektör Karlstads kommun
Bengt Möller, Division manager, Tieto Enator
Christina Ullenius, rektor, Karlstads universitet
Professor Sune Berger, Karlstads universitet

Projektkoordinator: Per Fredriksson, samverkansdirektör, Karlstads universitet

Arbetsgrupp:

Per Fredriksson, samverkansdirektör Karlstads universitet
Bengt Dahlgren planeringsdirektör Länsstyrelsen i Värmland
Anders Olsson, tillväxtstrateg Region Värmland
Ingrid Ivars, näringslivsdirektör Karlstads kommun
Curt Räftegård, docent Karlstads universitet
Bo Hidén, universitetsråd Karlstads universitet
CG Larsson, handläggare Karlstads universitet
Christina Knowles, kommunikationsstrateg Karlstads universitet.

Mer information om deltagande organisationer:

www.regeringskansliet.se/sb/d/1454
www.vinnova.se
www.karlstad.se
www.regionvarmland.se
www.s.lst.se
www.tietoenator.se
www.kau.se

Utbildnings- och kulturdepartementet, VINNOVA, Metso Paper, Tieto Enator,
Länsstyrelsen i Värmland, Region Värmland, Karlstads kommun, Karlstads universitet

LAYOUT OCH TRYCK: UNIVERSITETSTRUCKERIEK, KARLSTAD 2006

OECD OM VÄRMLANDS UTVECKLING OCH TILLVÄXT

Supporting the Contribution of Higher
Education Institutions to Regional Development

INLEDNING

Under 2005 - 2007 pågår projektet "Supporting the Contribution of Higher Education Institutions to Regional Development". Det är ett initiativ av OECD:s enhet IMHE (Higher Education Management) och omfattar 14 regioner i tolv länder världen över. Syftet med studien är att kartlägga och dra erfarenheter av samspelet mellan regionala aktörer och universitet/högskolor ur ett utvecklings- och tillväxtperspektiv.

Värmland anmälde intresse för att delta i studien våren 2004, och är den enda helt svenska regionen i projektet. En styrgrupp bildades med representanter från Utbildnings- och kulturdepartementet, Vinnova, Region Värmland, Länsstyrelsen i Värmland, Karlstads kommun, Karlstads universitet samt näringslivet i form av Tieto Enator och Metso Paper.

Varje region har lämnat in en självvärderingsrapport, utifrån de kriterier som OECD ställde upp. Värmland valde dessutom att komplettera denna med tre workshops för att belysa genusperspektiven, regionbegreppet samt möte mellan människor. Efter självvärderingarna har OECD:s internationella expertgrupper besökt var och en av regionerna. För Värmlands del ägde besöket rum i december 2005, då ett 30-tal möten med ca 100 personer på nationell och regional nivå anordnades. Expertgruppen bestod av professor Frans van Vught, University of Twente i Nederländerna, professor Steve Garlick, University of the Sunshine Coast i Australien, professor Lars Nordström, Göteborgs universitet samt Richard Yelland, Head of Division OECD EDU/EMI. I april 2006 återvände professor Frans van Vught, för att presentera gruppens slutsatser och rekommendationer för Värmlands del. En uppföljande internationell konferens ägde rum i Köpenhamn i oktober 2006. Projektets hela slutrapport väntas vara klar under hösten 2007.

Rapporten om Värmland finns att läsa i sin helhet på OECD:s hemsida www.oecd.org. Där finns även regionens självvärdering.

Denna kortversion är en sammanfattning och ett urval av de rekommendationer och slutsatser som OECD:s expertgrupp presenterar. Tyngdpunkten har legat på att lyfta fram de aspekter som är intressanta och användbara för så många regionala och nationella aktörer som möjligt. Rekommendationer som endast rör en part har betraktats som aspekter var och en av aktörerna kan arbeta vidare med, och har inte tagits upp i denna korta sammanställning.

VÄRMLANDS FÖRUTSÄTTNINGAR – NÅGRA KORTA FAKTA

Värmland har idag ca 275 000 invånare, varav 34% bor i huvudorten Karlstad. Befolkningen har minskat något under de senaste 20 åren och liksom på flera andra håll i landet är det åldersgruppen 20 – 39 år som minskar (23,2% 2004 jämfört med 26,4% 1984). Andelen ungdomar som studerar vidare på universitet eller högskola har ökat på senare år och är idag 40% (för hela riket 43%). Dock är skillnaderna stora mellan män och kvinnor samt mellan landsbygd och tätort. Ser man till åldersgruppen 25- 64 år har endast 27% av värmlänningarna högre utbildning, undantaget Karlstad (39%). Sverige som helhet ligger på 35% (strax över genomsnittet för OECD).

Historiskt finns starka kopplingar till Göteborgsregionen och västra Sverige. Under senare år har kopplingen till Norge växt sig allt starkare och idag är inte pendling över gränsen för att arbeta något ovanligt. Kopplingarna till Stockholm har också de vuxit sig starkare och regionen försöker etablera sig som en viktig länk i tillväxtkorridoren Oslo-Stockholm.

De dominerande näringarna är skog, papper och massa samt stål och servicesektorn. Idag är flera av de gamla bruken delar av världsledande koncerner. Tjänste- och servicesektorn växer, liksom handel (inklusive turism) För att utveckla näringslivet inom dessa sektorer har flera klusterinitiativ startats, där privata och offentliga aktörer samlas. Inom papper och massa finns The Packaging Arena med The Paper Province och The Packaging Greenhouse. Nyligen har ett kompetenscenter inom stål och verkstad bildats och sedan tidigare finns Compare inom IT-branschen samt Graphic valley inom flexografin.

Karlstads universitet tillkom 1999, ur den tidigare Högskolan i Karlstad som bildades 1977. Innan dess fanns universitetsfilialen, kopplad till Göteborgs universitet och längre tillbaka i tiden ett seminarium för högre utbildning av lärare. Idag har universitetet ett 50-tal program på grundnivå, ett 20-tal på avancerad nivå samt forskarutbildning inom drygt 20 ämnen.

Universitetet har idag ca 1 000 anställda och 10 000 studenter som följer något av programmen eller kurserna på campus eller via distansundervisning. Några betydande forskningsområden handlar om tjänsteutveckling, bестrykning av papper, regional utveckling samt IT-säkerhet. Tyngdpunkten inom utbildningsutbudet ligger på starka yrkesrelaterade utbildningar som ekonom, lärare, sjuksköterska och ingenjör.

OECD:S SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

Med bas i regionens självvärdering och utifrån de intervjuer och möten som hölls vid besöket i december 2005, har OECD:s expertgrupp analyserat vilka faktorer som de menar har avgörande betydelse för regionens fortsatta utveckling och tillväxt. I denna kortversion presenteras ett urval, och läsaren hänvisas till den fullständiga rapporten för en komplett bild och mer bakgrundsinformation.

Rekommendationer på nationell nivå

Expertgruppen rekommenderar att de nationella aktörer som arbetar med frågor om utbildning, forskning, tillväxt och innovationsfrågor samarbetar i högre utsträckning för att få ett samordnat och mer effektivt resultat på regional nivå.

OECD:s expertgrupp rekommenderar de nationella aktörerna att i större utsträckning ha ett nerifrån-och-upp perspektiv, så

att de nationella resurserna anpassas till den regionala verkligheten.

Regeringen bör ge Landshövdingen i uppdrag att utreda effekterna av olika statliga utvecklingsinitiativ i regionen. En prioritering av de regionala klustren bör ske. Kopplingen mellan regionala kluster och nationella satsningar bör förstärkas.

Utbildnings- och kulturdepartementet bör utvärdera högskolornas lagstadgade krav om att samverka med omvärlden och de aktiviteter som blivit följden av denna lagstiftning. Modellen med samverkan mellan offentlig verksamhet – lärosäte – näringsliv, den så kallade "Triple-helix-modellen" bör utvärderas och utvecklas.

Rekommendationer på regional nivå

Expertgruppen rekommenderar att politiker och näringsliv i Värmland snabbt ökar sina ansträngningar för att skapa en process, där de kan diskutera och fatta beslut kring frågor om regionens ekonomiska och politiska utveckling. Det behövs en plattform för att arbeta med analys av omvärldstrender samt lobbying. En gemensam vision för Värmland bör utarbetas och en förbättrad process kring koordinering och genomförande är önskvärd.

Karlstads universitets roll bör förstärkas genom kontrakt mellan regionens och universitetets strategier. Relationerna mellan de regionala klustren och universitetets forsknings- och utbildningssatsningar bör stärkas. Några få forskningsområden bör nå internationellt konkurrenskraftig nivå.

Värmland lider brist på riskkapital och bör därför inrätta en regionalt ägd riskkapitalfond.

Värmland bör sträva efter att bli mer synligt gentemot Stockholm och ha en gemensam, samordnad agenda för de frågor som ska föras fram till beslutsfattare på nationell nivå. Kommunikationskanaler och PR-arbete riktat till nationella beslutsfattare och aktörer bör utvecklas.

Regionen bör ägna sig mer åt internationell jämförelse, benchmarking.

Regionens infrastruktur är i starkt behov av upprustning. Det gäller såväl tåg som vägar. Men frågor kring Karlstads flygplats behöver också lösas på kort och lång sikt. Framför allt är kopplingen till de närmaste storstäderna viktig.

Rekommendationer för universitetet

Karlstads universitet har utvecklats väl och under kort tid byggt upp en infrastruktur för innovation och entreprenörskap av hög kvalitet. Karlstads universitet bör prioritera och fokusera sina forskningsaktiviteter med en tydligare koppling till de regionala klustren. Den interna modellen för fördelning av resurser bör anpassas till detta. Expertgruppen rekommenderar att universitetet utvecklar och tillämpar specifika kriterier för att stödja och gynna forskning. Dessa skulle kunna inkludera: Forskargruppens internationella rykte, aktivitetens relevans för regionen, forskargruppens kritiska massa samt potentialen för externa forskningsmedel. Det skulle vara tänkbart att fokusera på fem forskningsområden och relatera dem till specifika områden för regional utveckling, enligt exempel i nedanstående tabell 6.1.

Kopplingen mellan de regionala klustren och universitetets utbildningsprogram bör också stärkas.

De stora skillnaderna vad gäller kvinnors och mäns benägenhet att studera vidare bör få fortsatt stor uppmärksamhet. Här bör region och universitet samverka för att på lång sikt åstadkomma en attitydförändring. Detta gäller även de påtagliga skillnaderna glesbygd - tätort.

Studenternas kontakt med arbetsmarknaden bör öka och universitetet bör vidareutveckla sin entreprenörsutbildning.

Expertgruppen menar även att universitetet bör upprätta en kulturell agenda för att förstärka kopplingen till regionen.

Slutligen anser OECD:s expertgrupp att Karlstads universitet bör utveckla en strategi för ett "Grönt campus".

EFTER OECD-RAPPORTEN

Slutsatserna från OECD:s expertgrupp och den rapport de överlämnat till regionen har redan fått påverkan på regionens utvecklingsarbete, till exempel i åtgärder för att mildra effekterna av omställningen av försvaret. Under 2007 inleds arbetet med ett nytt regionalt utvecklingsprogram, som blir ett strategiskt dokument för hela länet. Rekommendationerna från OECD kommer att påverka även detta arbete. En rad grupper, bland annat på det Årliga Värmlandsmötet under våren 2006, har tagit del av slutsatserna och reflektionerna. Hösten 2007 kommer OECD:s slutrapport, som blir ett tillfälle att ta del av övriga regioners erfarenheter, utveckling och idéer.

TABELL 6.1. FORSKNING-NÄRINGS LIV				
	Skogsindustri/förpackningar	Kultur/turism/events	Stål	En till
Informationsteknologi				
Entreprenörskap				
Konsumentfokus				
Genus				
En till				